

eZdravstvo Bosne i Hercegovine – teze za nove smjernice o zdravstvu

Analiza postojećeg stanja i smjernice za prevazilaženje digitalnog raskoraka sa pregledom rješenja u Evropskoj uniji i svijetu

Ubrzani napredak u informaciono-komunikacionim tehnologijama transformira ekonomski i društveni okoliš nudeći širok spektar šansi, dok u isto vrijeme rastu potencijalni rizici. Digitalna transformacija sektora humane medicine i zdravstva podržava potencijalni razvoj pa i smanjenje stepena siromaštva kroz povećanje znanja, procesa učenja i obuke, stepena inkluzije i efikasnosti. Sa druge strane, ovaj proces može predstavljati i rizik korisnicima, zaposlenicima i investitorima, jer svi oni moraju podići svoje znanje i vještine za tako koncipiranu novu privredu. Međutim, opća dobrobit je ogromna i nakon prvobitnih investicija margina profita i ostalih benefita jedino raste za sve aktere u ovom procesu.

Kroz osiguravanje novih i efikasnijih načina pristupa, komuniciranja i pohrane informacija, digitalne tehnologije mogu značajno doprinijeti razmjeni informacija unutar zdravstvenog sektora. Ovo se ne odnosi samo na razmjenu između ljekara i zdravstvenog osoblja, kao i na razmjenu između zdravstvenih radnika i pacijenata, nego i između proizvođača lijekova i istraživača na polju medicine. Kroz razvoj baza podataka i drugih aplikacija digitalizacija ima kapacitet da poboljša zdravstveni sistem,

njegovu efikasnost, ali i preventivno djeluje u smislu sprečavanja medicinskih grešaka.

Digitalizacija u sektoru humane medicine i zdravstvenog sistema se često posmatra kao izuzetno skup, dugotrajan i rizičan proces koji, na neki način, skreće primarni fokus i djelovanje u sektoru. Međutim, u stvarnosti postoji čitav niz rješenja koja nisu skupa i koja direktno doprinose održivosti zdravstvenog sistema, njegovom proširenju i povećanju njegove ukupne efikasnosti.

U uvjetima postojanja složenog zdravstvenog sistema kakav je u Bosni i Hercegovini, implementacija digitalnih tehnologija se ne odvija odgovarajućom dinamikom i na način koji bi pacijenta smjestio u fokus. Samo postojanje 10 kantonalnih, dva entitetska ministarstva i jednog ministarstva zdravstva Brčko distrikta te Sektora za zdravstvo u Ministarstvu civilnih poslova BiH usložnjava i onako već složenu situaciju u području pružanja kvalitetne i efikasne zdravstvene zaštite. Različiti obrasci, prakse i načini implementacije zakonskih rješenja čine potrebu za digitalizacijom sektora humane medicine i zdravstvenog sistema većom nego ikad.

Postoji čitav niz slučajeva kada su uslijed neusklađenosti propisa, obrazaca i praksi pacijenti bili izloženi znat-

nim rizicima. Sa stanovišta implementacije digitalne tehnologije u samom radu zdravstvenih institucija situacija također nije zadovoljavajuća. U velikim zdravstvenim centrima digitalne tehnologije su primijenjene u znatnoj mjeri, dok u manjim područjima oprema ponekad ne zadovoljava ni elementarne standarde struke, a o digitalnim tehnologijama da i ne govorimo.

U okvirima ove studije se posebno analiziraju sve smjernice koje treba da olakšaju implementaciju digitalizacije i digitalne transformacije u sektor humane medicine i zdravstvenog sistema. To će sigurno biti od koristi najviše pacijentima, ali i samom sistemu kao i ekonomiji Bosne i Hercegovine. Digitalne tehnologije kao 4G/5G mobilne komunikacije, umjetna inteligencija ili superračunari otvaraju potpuno nove mogućnosti u promjeni načina na koji se zdravstvena usluga pruža. Digitalne tehnologije omogućavaju inovativne pristupe neovisnom življenju ili integriranoj zdravstvenoj i socijalnoj njezi. Zdravstveni kartoni, podaci o zdravlju i napredna analiza podataka pomažu ubrzanje naučnih istraživanja, lične medicine, rane dijagnoze bolesti i efikasnijih tretmana.